

Gevolgen coronacrisis voor ondernemers in Overijssel

Resultaten ondernemerspanel | 4-meting *(mei 2021)*

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage van de vierde meting van het Overijsselse corona ondernemerspanel. Een initiatief van VNO-NCW Midden, MKB-Nederland Midden, Oost NL en de provincie Overijssel. Het panel is opgezet met als doel input op te halen bij ondernemers om (lokale) overheid te informeren over de behoefte en optimalisering van de hulpmaatregelen en daarmee de economie in Overijssel te ondersteunen.

De coronacrisis heeft ons allemaal geraakt en na de lockdown-periode wordt er nu steeds meer mogelijk. Hoewel het einde in zicht is, zijn de effecten voor ondernemers divers. In het onderzoek is daarom een breed pakket aan vragen meegenomen over onder andere de impact van de crisis op de omzet en de werkgelegenheid van ondernemingen in Overijssel, maar ook over de keuzes om weer te gaan investeren.

Wij danken jullie allen van harte voor het (wederom) meedoen en roepen eenieder op om aan de slag te gaan met de aanbevelingen.

Inhoudsopgave

1. Onderzoekopzet	3
2. Resultaten	5
2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering	6
2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid	16
2.3 Beoordeling economische hulpmaatregelen	20
2.4 Effectiviteit hulpmaatregelen	23
2.5 Behoeftte aan andere hulpvormen	24
2.6 Verwachte gevolgen coronacrisis	25
3. Achtergrondkenmerken	28

Colofon

Het ondernemerspanel en de rapportage zijn opgesteld en uitgevoerd door Right Marktonderzoek.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze rapportage of wilt u meer informatie, dan kunt u contact opnemen met VNO-NCW Midden via info@vno-ncwmidden.nl of met Right Marktonderzoek via ghamstra@rightmarktonderzoek.nl.

1. Onderzoeksopzet

1. Onderzoeksopzet

- Aanleiding** Omdat de coronacrisis veel impact heeft op ondernemers, is in april 2020 een ondernemerspanel opgezet om de gevolgen van de coronacrisis te monitoren. Inzicht in de ontwikkelingen en de stand van zaken bij het bedrijfsleven kan de lokale overheden helpen om gericht ondersteuning te bieden. De monitor biedt inzicht in de stand van zaken bij het bedrijfsleven, maar ook de behoefte aan hulpmaatregelen en de wijze waarop de geboden hulpmaatregelen worden ontvangen. De overheid heeft een pakket aan hulpmaatregelen opgesteld, maar de vraag is hoe deze hulpmaatregelen door ondernemers worden ervaren en in welke mate dit ze de hulp biedt die ze nodig hebben, maar ook welke andere ondersteuning ze eigenlijk nodig hebben. Door dit op een gestructureerde wijze onder een grote groep ondernemers te monitoren, kan in beeld worden gebracht in hoeverre de geboden hulpmaatregelen daadwerkelijk aankomen en waar eventuele aanpassingen wenselijk zijn.
- Doelgroep** De doelgroep wordt gevormd door de ondernemers, gevestigd in de provincie Overijssel. Aan het onderzoek hebben zowel ondernemers met personeel als zzp'ers deelgenomen.
- Methode** Het onderzoek is uitgevoerd door middel van online onderzoek en deze vierde meting heeft een totale respons van n=757 opgeleverd. De benadering van de ondernemers is via drie verschillende kanalen uitgevoerd:
- ad random telefonische benadering van ondernemers in Overijssel door Right Marktonderzoek, voor deelname aan een online onderzoek (n=208)
 - een oproep om deel te nemen aan het onderzoek via diverse kanalen van de opdrachtgevers verspreid (n=84)
 - benadering van deelnemers aan de eerste drie metingen van het ondernemerspanel (n=465).
- Veldwerkperiode** Het veldwerk voor deze vierde meting vond plaats van 17 mei tot en met 2 juni 2021. Het veldwerk voor de eerdere metingen is uitgevoerd in de perioden:
- eerste meting: van 25 mei tot en met 8 juni 2020
 - tweede meting: van 25 augustus tot en met 8 september 2020
 - derde meting: van 9 november tot en met 27 november 2020.
- Weging** De opzet van de monitor is om een zo groot mogelijke groep ondernemers voor het onderzoek te bereiken; de wijze van benadering zorgt er mogelijk voor dat bepaalde groepen in de steekproef onder- of oververtegenwoordigd zijn. Om dit effect op te heffen zijn de resultaten gewogen op basis van sector.
- Rapportage** In deze rapportage worden de resultaten van het onderzoek op totaalniveau weergegeven en voorzien van de belangrijkste conclusies. Daarnaast worden opmerkelijke verschillen op basis van bedrijfsomvang, branche of regio tekstueel in de rapportage benoemd. Om de ontwikkelingen door de tijd te monitoren, wordt op verschillende plaatsen in het rapport een vergelijking gemaakt met de resultaten van de eerdere metingen.

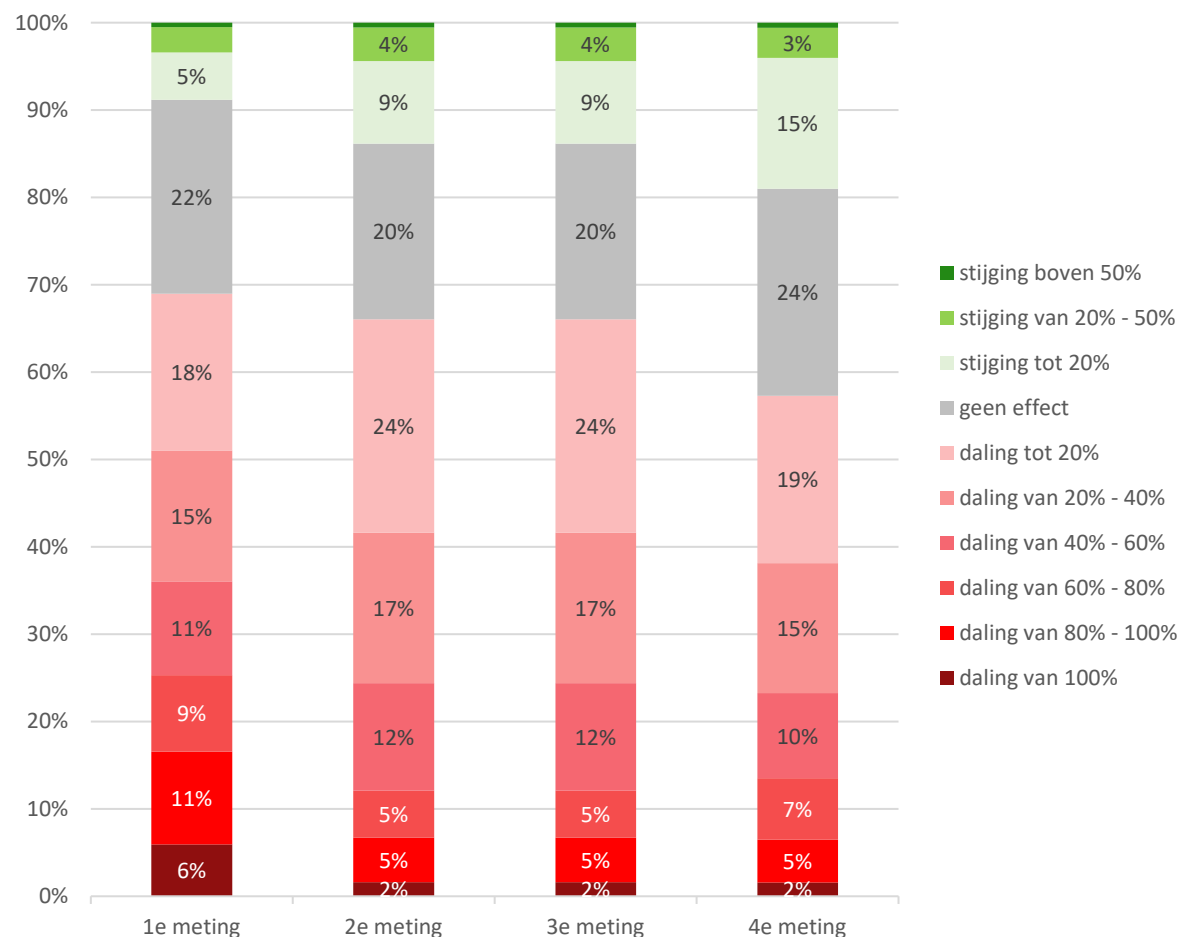
2. Resultaten

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Welk effect heeft de coronacrisis tot nu toe op uw omzet ten opzichte van 11 maart 2020?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

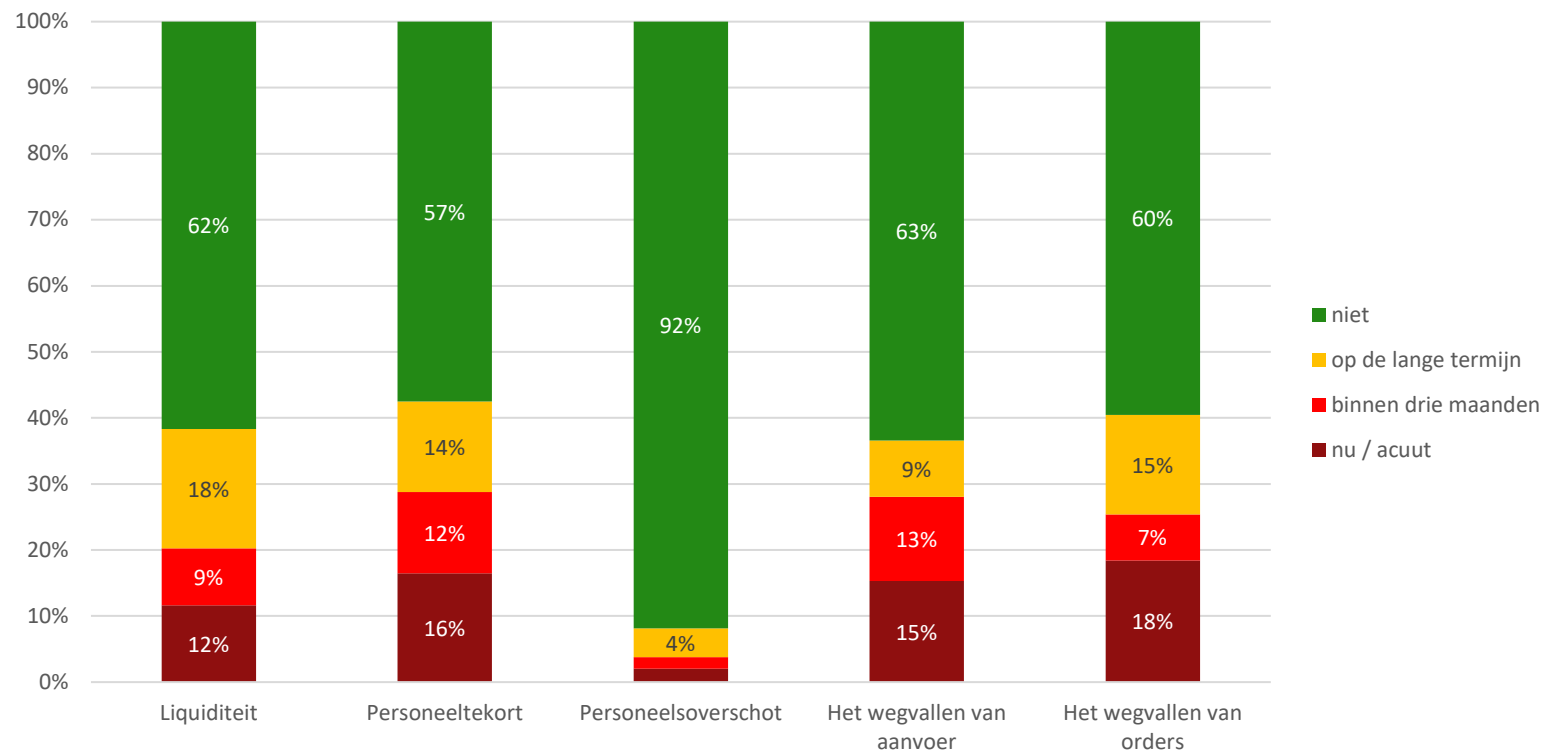

- **Bij nog steeds ruim de helft van de ondernemingen is sprake van omzet lager dan voor de coronacrisis.**
Deze vierde meting van de coronamonitor laat zien dat een steeds groter deel van de ondernemers qua omzet geen negatieve impact (meer) ervaart van de coronacrisis. De groep ondernemers waar de omzet gelijk of hoger ligt dan in de periode voor maart 2020, is in mei 2021 gegroeid naar inmiddels 43%. Waar in mei/juni 2020 nog bijna 70% van de ondernemingen een omzet realiseerde die lager lag dan voor de coronacrisis, is dit een jaar later nog 57%.
- Ondernemingen actief in de sport en recreatie (96%), horeca (93%) en cultuur (92%) noemen het meest dat er sprake is van een omzetsdaling ten opzichte van de periode van voor 11 maart 2020. Ondernemingen in bouw- en installatietechniek (56%) de groothandel (55%), landbouw en visserij (56%) en industrie (46%) hebben relatief vaak te maken met een omzetstijging of een omzet die vergelijkbaar is met een jaar eerder.
- Circa 70% van de zzp'ers en ondernemingen met maximaal 5 medewerkers geeft aan (nog steeds) met een gedaalde omzet te maken te hebben. Voor deze groep geldt dit sterker dan voor ondernemingen met meer personeelsleden.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Op welke termijn verwacht u dat de onderstaande factoren invloed gaan hebben op uw bedrijfsvoering?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

- Alle indicatoren uit de figuur hiernaast laten een duidelijke verbetering van de economische situatie zien. In november 2020 had (verwachtte) ruim 60% van de ondernemingen last (te krijgen) van het wegvallen van orders, nu in mei 2021 geldt dat nog (maar) voor 40%. Ook het percentage ondernemingen met liquiditeitsproblemen daalde van 47% naar 38%. Hier staat tegenover dat een groeiende percentage ondernemingen te maken krijgt problemen rondom de aanvoer van grondstoffen en goederen (27% in november 2020 en in mei 2021 37%).
- De personeelsproblematiek lijkt te verschuiven van een personeeloverschot (was 24% in november en is nu 8%) naar een personeelstekort. 43% van de ondernemingen heeft of verwacht op termijn problemen met het aantrekken/behouden van personeel, waar hier in november nog 'slechts' bij 27% van de ondernemingen sprake van was. Problemen met een tekort aan personeel worden vooral door de grotere ondernemingen relatief vaak genoemd.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

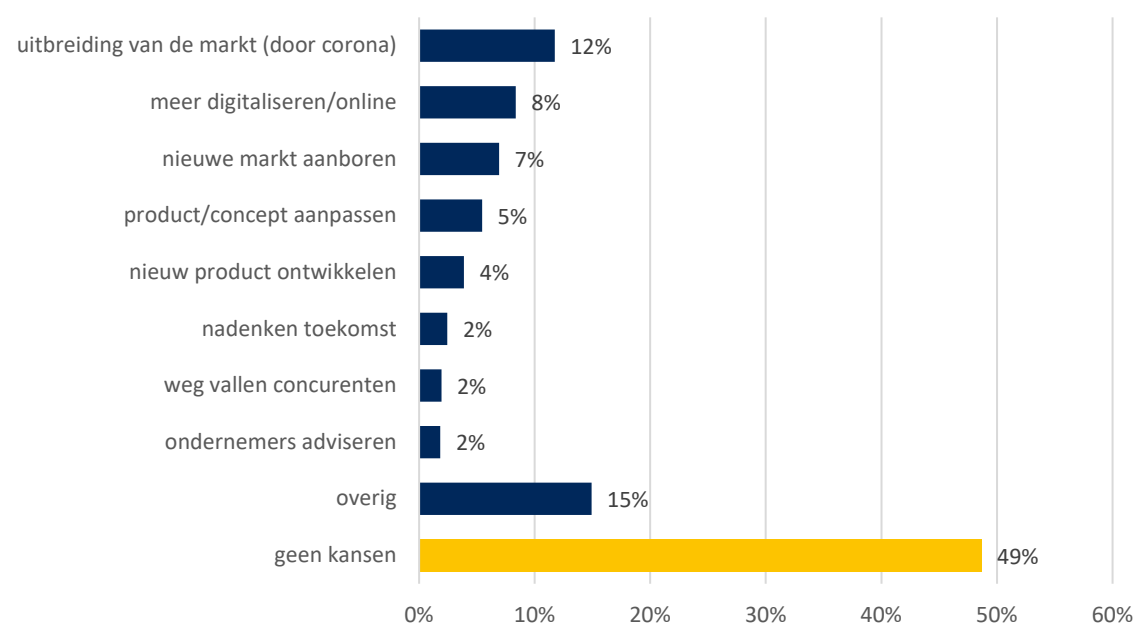
Met welke acute problemen of kansen heeft u, als ondernemer, op dit moment te maken?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

problemen

kansen

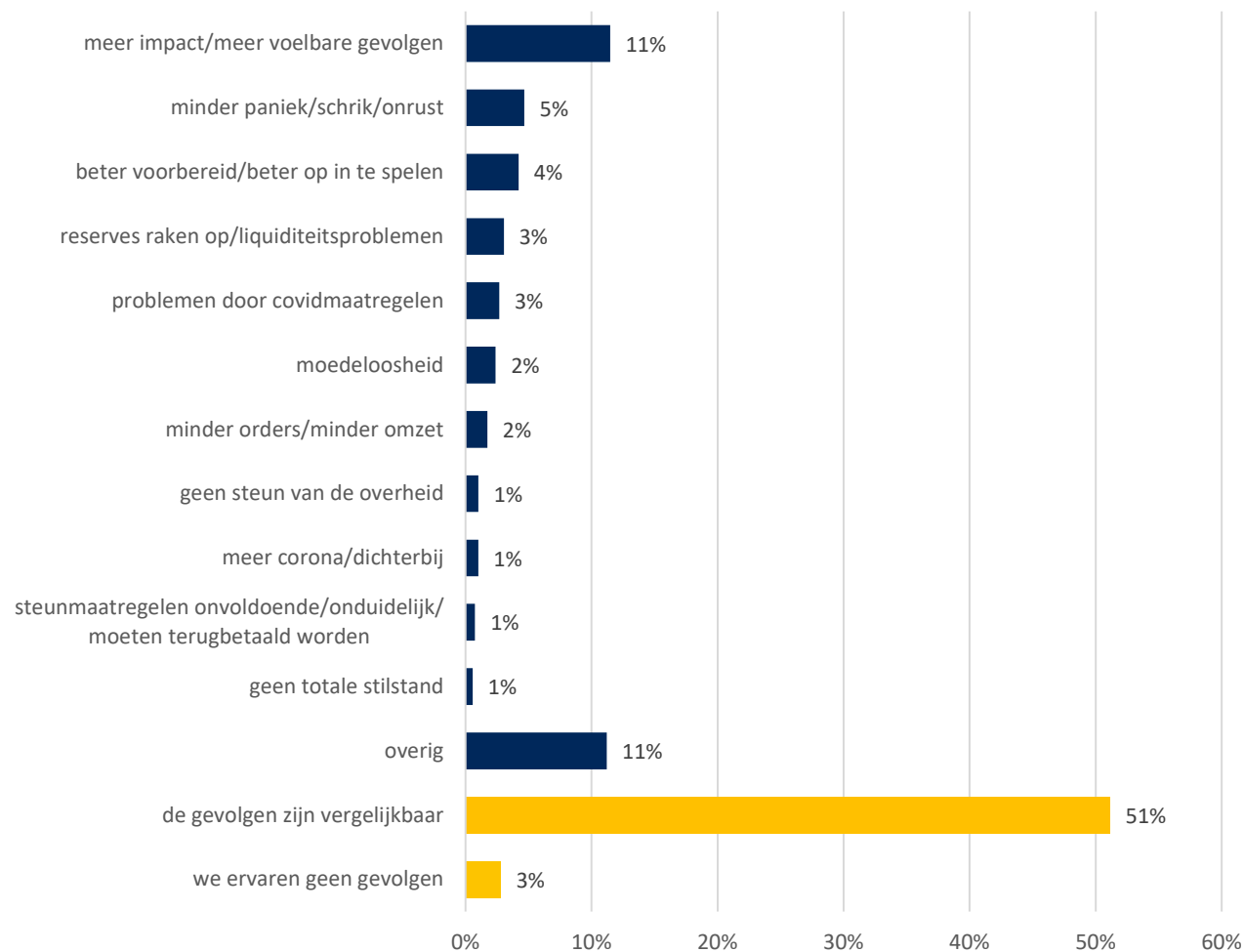

- Hoewel het wegvallen van orders en opdrachten nog steeds het meest genoemd worden als acute problemen waarmee de ondernemers te maken hebben, ontstaan er nu ook problemen die op enig herstel van de economische situatie duiden. Het gaat dan om problemen met de aanvoer van goederen (14%) en het vinden van voldoende en gekwalificeerd personeel (14%). Laatstgenoemde problemen veroorzaken bovendien een toename van de kosten voor grondstoffen/producten, maar ook voor de lonen.
- Ruim een tiende van de ondernemers ziet de markt momenteel groeien, in sommige gevallen door corona (consumenten die door het dicht zijn van de horeca meer uitgeven voor thuisconsumptie of doordat ze meer thuis zijn, meer uitgeven aan het verfraaien van de woning). Hiernaast wordt er meer ingezet op online verkoop en dienstverlening en probeert men nieuwe markten aan te boren.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

In welk opzicht verschilt de impact op uw onderneming ten opzichte van de eerste corona-golf in het voorjaar van 2020?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

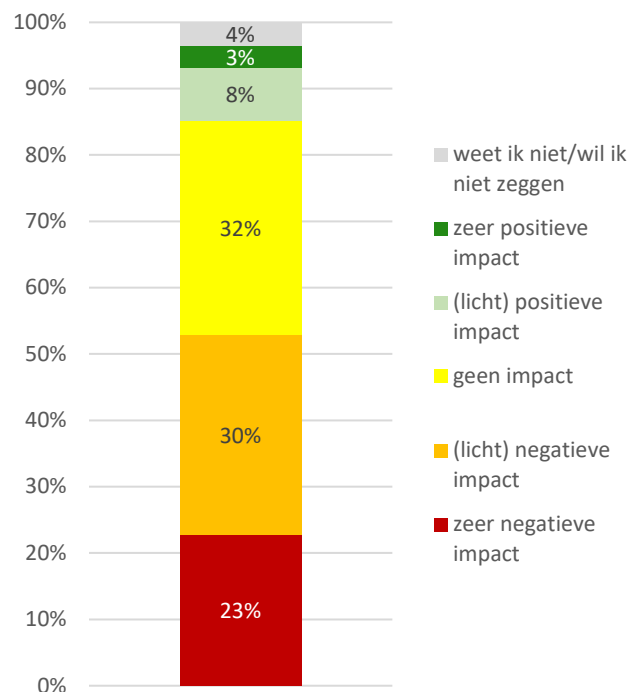

Gevolgen coronacrisis voor branches divers

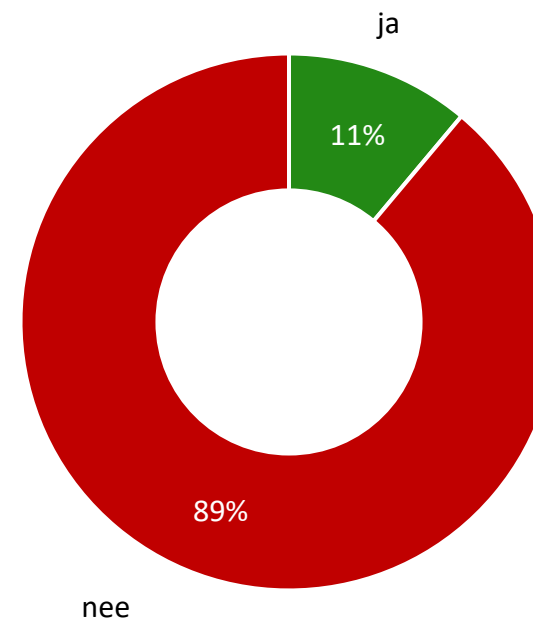
- Voor ruim de helft van de Overijssels ondernemingen is de impact van corona nu in mei 2021 vergelijkbaar met de impact in het voorjaar tijdens de zogenaamde eerste golf.
- Het sentiment bij de overige ondernemers verschilt sterk. Waar ruim een tiende (11%) meer impact/voelbare gevolgen ervaart, geeft 5% van de ondernemers aan dat het tot minder paniek zorgt en dat men beter kan inspelen op de situatie (4%). Ondernemers die meer impact ervaren, geven aan dat de derde golf langer duurde en door de gedwongen sluitingen een grotere impact had. Ook hier wordt meermaals genoemd dat ondernemers nu te kampen krijgen met langere levertijden, waardoor er nu nog steeds impact op de omzet is. Meer dan bij de eerdere metingen wordt ook genoemd dat er een bepaalde moedeloosheid ontstaat bij de ondernemers zelf, maar ook bij hun personeel.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Welke impact heeft de coronacrisis op het eigen vermogen van uw onderneming?
(basis: alle ondervraagden; n=757)

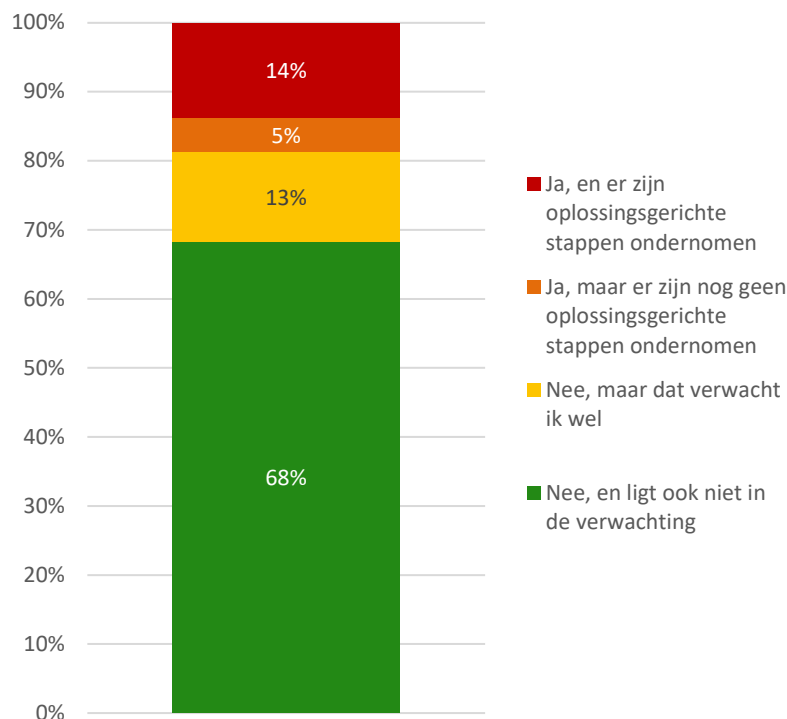
Is uw onderneming naar aanleiding van de coronacrisis nieuwe kredietverplichtingen aangegaan?
(basis: alle ondervraagden; n=757)

- Iets meer dan de helft (53%) van de ondernemingen heeft in meer of mindere mate te maken met een negatieve impact op het eigen vermogen van de onderneming; dit geldt sterker voor de kleinere ondernemingen dan voor de grotere, ruim 60% van de ondernemingen met maximaal 5 medewerkers antwoordt dat het een negatieve impact op het eigen vermogen heeft. De negatieve impact van de coronacrisis op het eigen vermogen is logischerwijs hoog in de sectoren horeca (88%) en de detailhandel (60%). Bij de overige ondernemingen geldt dat het eigen vermogen gelijk blijft of bij een tiende zelfs (licht) stijgt.
- Waar eerder geconstateerd werd dat het percentage ondernemingen dat liquiditeitsproblemen heeft, of op (korte) termijn verwacht, lager ligt dan in november vorig 2020 (zie pagina 7), groeide het percentage ondernemingen dat door de coronacrisis nieuwe kredietverplichtingen is aangegaan van 8% naar 11%. Vooral in de horeca (33%) en de sport en recreatie (26%) zijn vaak nieuwe kredietverplichtingen aangegaan.

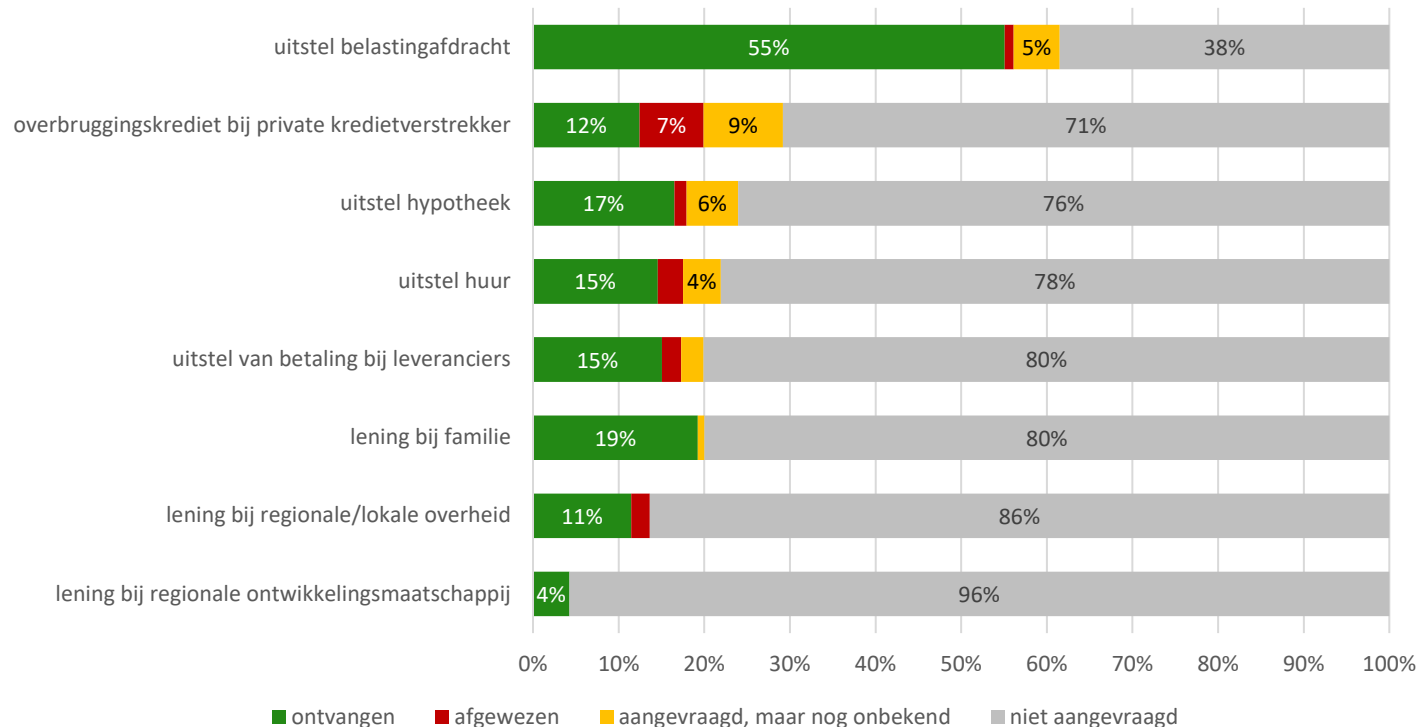
2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Heeft uw onderneming door de coronacrisis liquiditeitsproblemen en daardoor extra leningen/uitstel van betalingen nodig?
(basis: alle ondervraagden; n=757)

Welke stappen heeft u hiervoor ondernomen?

(basis: ondernemers met liquiditeitsproblemen die gezocht hebben naar een oplossing; n=105)

- Waar in november 2020 14% van de ondernemingen te maken had met liquiditeitsproblemen, is dit percentage in mei 2021 gegroeid naar bijna 20%. Daar staat tegenover dat het percentage ondernemingen dat nog liquiditeitsproblemen verwacht van 22% daalde naar 13%. Hiermee ligt het totale percentage ondernemingen dat liquiditeitsproblemen heeft of verwacht op nagenoeg hetzelfde niveau als een halfjaar eerder (32%). Het hoogst is dit in de horeca waar 45% liquiditeitsproblemen heeft.
- Oplossingen die voor de liquiditeitsproblemen zijn gezocht, zijn vooral de uitstel van belastingafdracht waar ruim 60% gebruik van heeft gemaakt. Hiernaast is met name geprobeerd om een overbruggingskrediet bij een private kredietverstrekker te regelen en vroeg men uitstel van betaling van de hypotheek of huur aan. Bijna een vijfde van de ondernemers die een oplossing voor de liquiditeitsproblemen zocht, leende met succes geld bij familie.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Welke van de volgende investeringen in uw onderneming worden uit- of afgesteld?

(basis: alle ondervraagden; n=757 – meerdere antwoorden mogelijk)

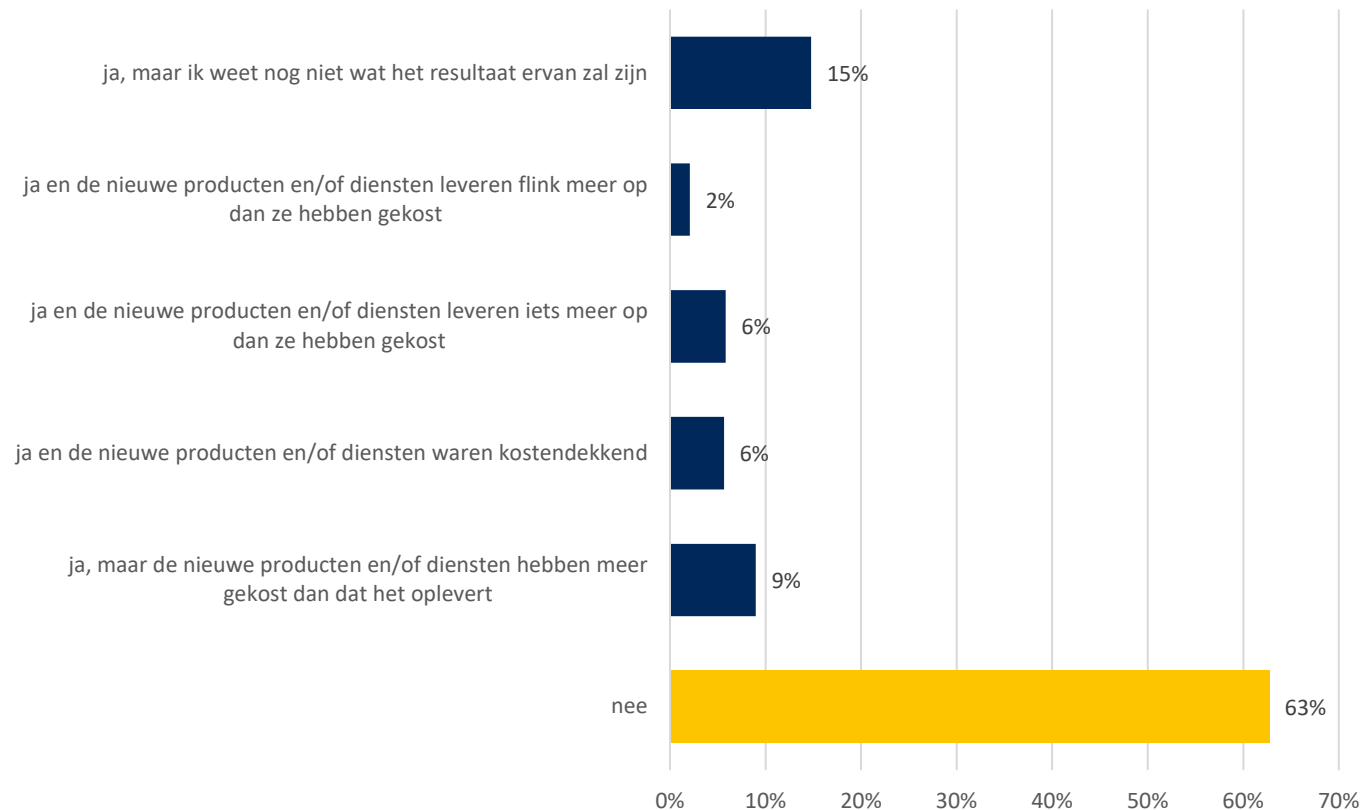

- Vergelijkbaar met de derde meting in november 2020, stelt circa de helft van de Overijsselse ondernemingen investeringen uit. Alleen bij de eerste meting in mei 2020 lag dit percentage hoger, toen stelde circa 60% van de ondernemingen investeringen uit. Het meest uitgesteld worden de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen. Ook investeringen in duurzaamheidsoplossingen of onderhoud/verbouwing van bedrijfspanden worden door een vijfde van de ondernemingen uitgesteld.
- Ondernemingen in de sectoren bouw- en installatietechniek (32%) en groothandel (33%) hebben het minst vaak investeringen uitgesteld. Daar staat tegenover dat 79% van de horecaondernemers en 74% van de ondernemingen sport- en recreatie investeringen uit- of afstelt.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Heeft u nieuwe producten of diensten ontwikkeld als gevolg van de coronacrisis?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

- Ruim een derde van de Overijsselse ondernemers heeft geïnvesteerd in de ontwikkeling van nieuwe producten of diensten. Voor ruim 35% van de ondernemers met een nieuw product of dienst was deze in ieder geval kostendekkend. Voor een bijna even grote groep ondernemers geldt dat ze nog niet weten wat het resultaat ervan zal zijn en voor een kwart geldt dat de ontwikkelde producten/diensten (vooral nog) meer gekost hebben dan ze opleveren.
- In de sectoren bouw- en installatietechniek (11%), vervoer en opslag (19%), landbouw en industrie (beide 25%) zijn het minst pogingen ondernomen om nieuwe producten of diensten te ontwikkelen.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

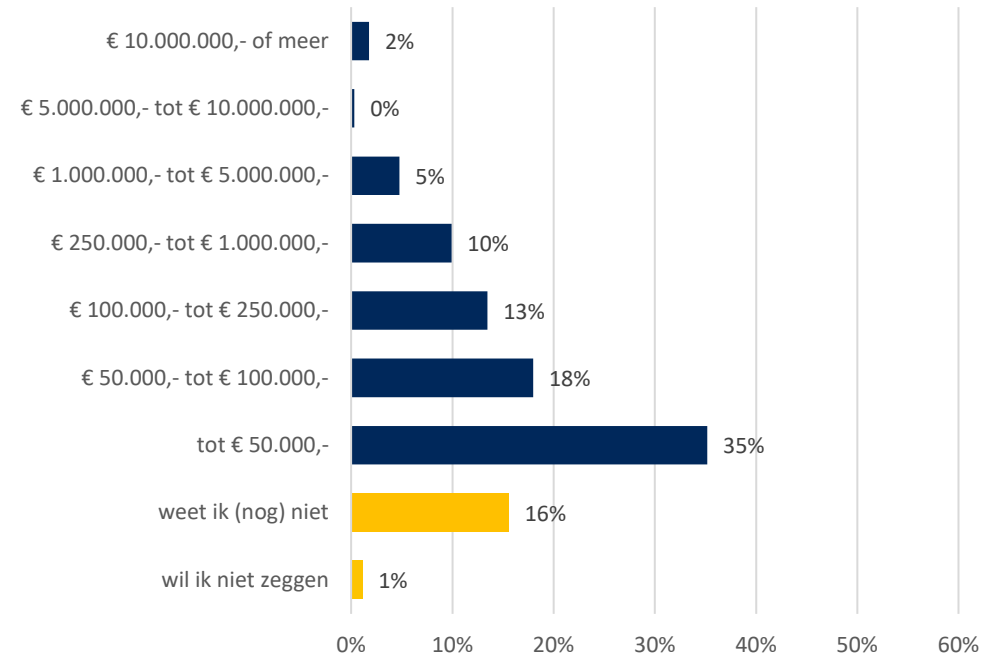
Bent u van plan om het komende jaar investeringen te doen om sterker uit deze crisis te komen?

(basis: alle ondervraagden; n=757 – meerdere antwoorden mogelijk)

Welk bedrag verwacht u dat er met deze investering gemoeid is?

(basis: alle ondervraagden die een investering willen doen; n=478)

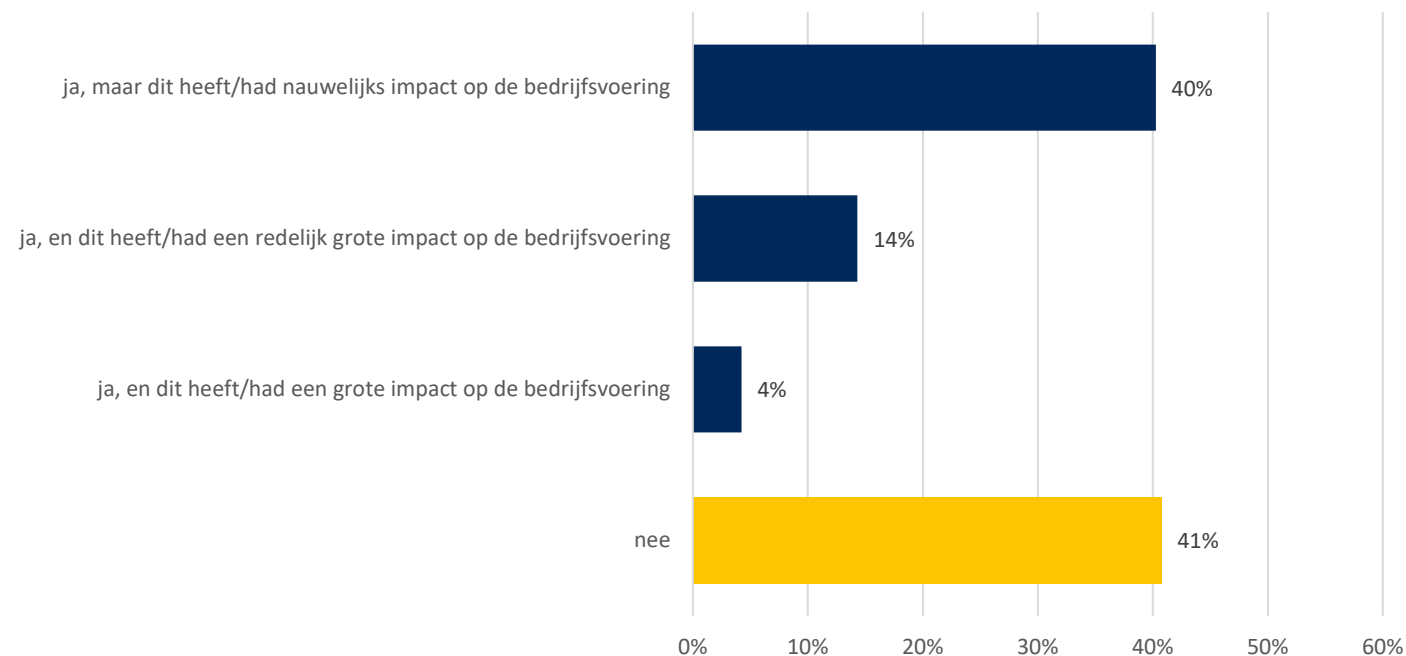

- De bereidheid van de Overijsselse ondernemers om het komende jaar te investeren om sterker uit de coronacrisis te komen lijkt groot. Bijna twee derde van de Overijsselse ondernemingen heeft plannen om te investeren. Er lijkt vooral bereidheid om te investeren in de (bij)scholing van personeel en het aantrekken van nieuw personeel. Hiernaast denkt men (meer) te gaan investeren in marketing, automatisering en digitalisering. Het zijn met name de ondernemingen met meer dan 50 medewerkers die relatief vaak van plan zijn te investeren.
- Hoewel de meerderheid denkt aan investeringen tot € 50.000,- (35%) of tussen de € 50.000,- en € 100.000,- (18%), zegt 7% van de ondernemingen die willen gaan investeren, meer dan € 1 miljoen te gaan investeren.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Heeft u zelf of onder uw personeel te maken (gehad) met besmetting met het coronavirus?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

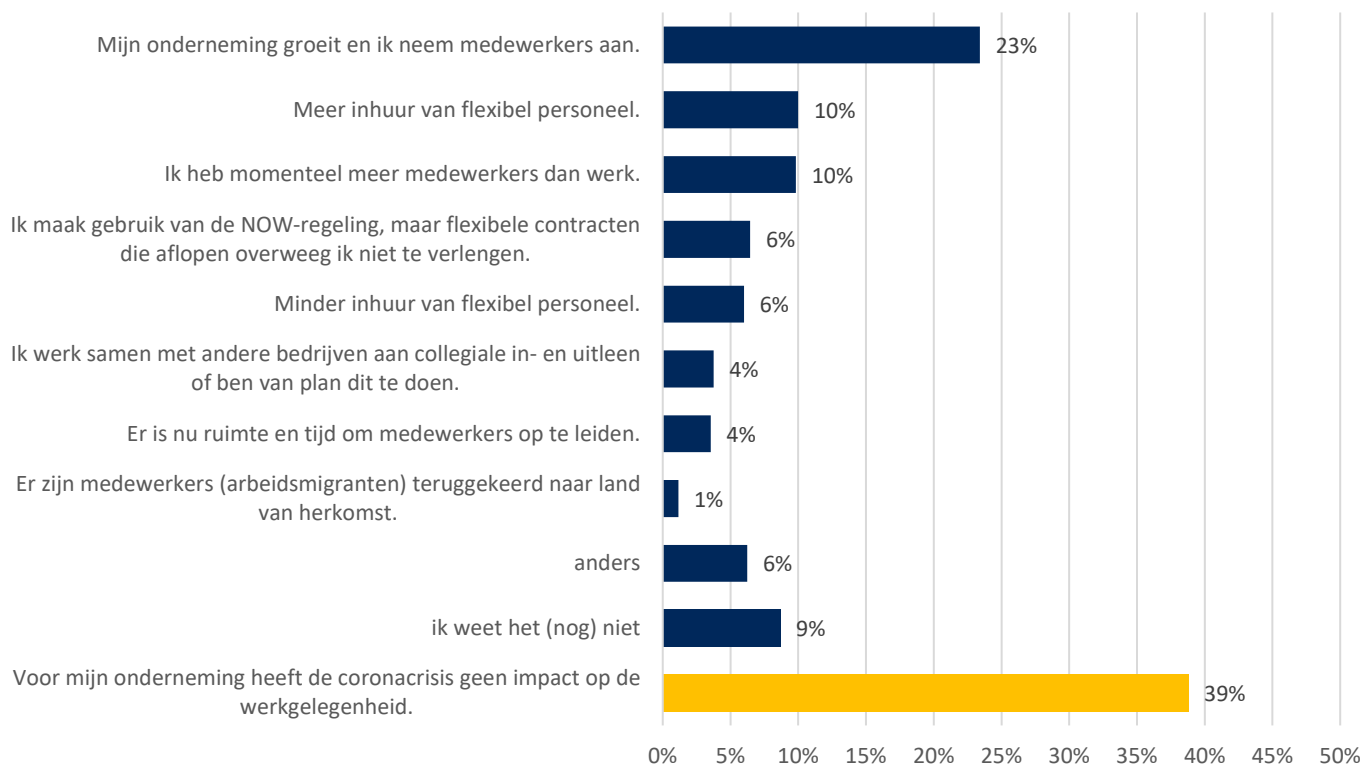

- Bijna 60% van de Overijsselse ondernemingen heeft te maken gehad met besmettingen met het coronavirus onder het personeel. Bij circa een vijfde van de ondernemingen heeft dit (redelijk) grote impact op de bedrijfsvoering gehad.

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid

Welke impact heeft de coronacrisis op de werkgelegenheid binnen uw onderneming op dit moment?

(basis: ondernemingen met personeel; n=653 – meerdere antwoorden mogelijk)

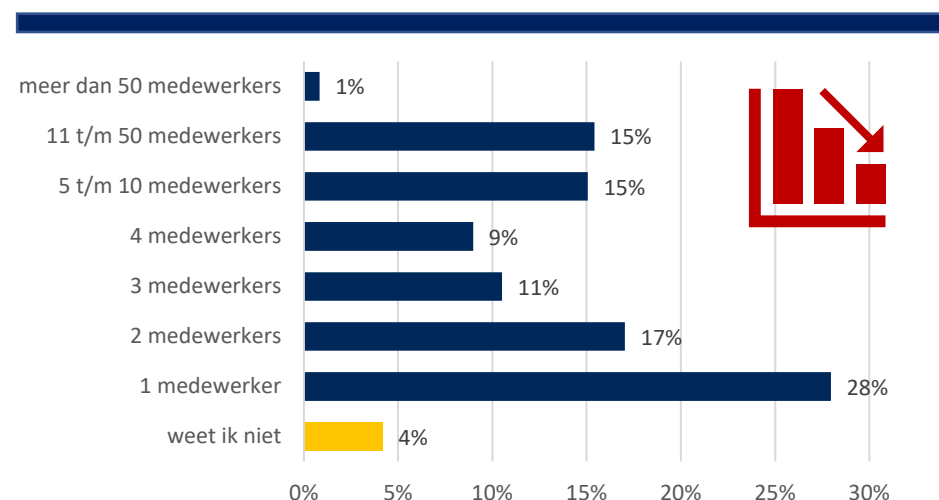
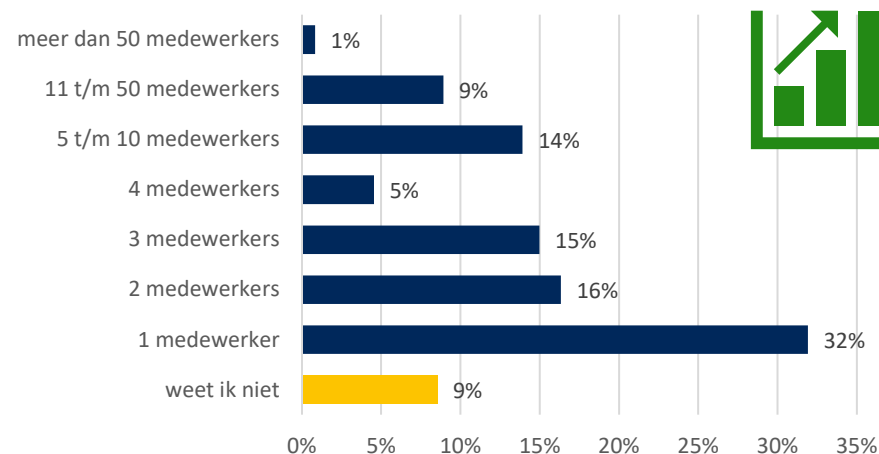
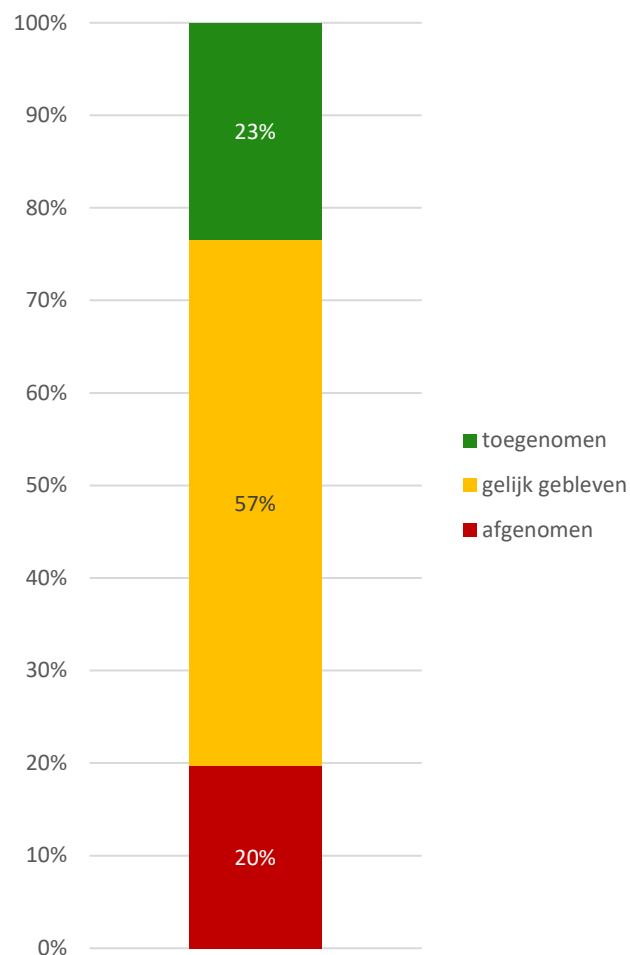

- Net als in november 2020 geeft bijna vier tiende van de ondernemingen aan dat de coronacrisis op dit moment geen impact heeft op de werkgelegenheid. Daar waar men wel gevolgen ervaart, verschillen deze wel duidelijk ten opzichte van de vorige meting. Eerder in dit rapport werd al gemeld dat ondernemers moeite hebben of verwachten te krijgen op het gebied van het vinden van gekwalificeerd personeel. Hierop aansluitend noemt bijna een kwart van de ondernemingen met personeel, dat de onderneming groeit en er ook weer personeel aangenomen wordt. Bij de meting uit november jl. was dit nog maar bij 13% van de Overijsselse ondernemingen het geval. Hierop aansluitend huurt 10% van de ondernemingen meer flexibel personeel in. Dit laatste gebeurt relatief veel in de bouw- en installatietechniek (16%) en de horeca (15%).
- Het percentage bedrijven dat momenteel meer medewerkers heeft dan werk (10%), ligt bovendien lager dan bij de vorige meting (21%). Dit komt het meest voor bij de horecaondernemingen (34%).

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid – tot nu toe

Is het aantal medewerkers binnen uw organisatie vanaf de start van de coronacrisis in maart van 2020 afgenomen, gelijk gebleven of toegenomen?

(basis: ondernemingen met personeel; n=653 – meerdere antwoorden mogelijk)

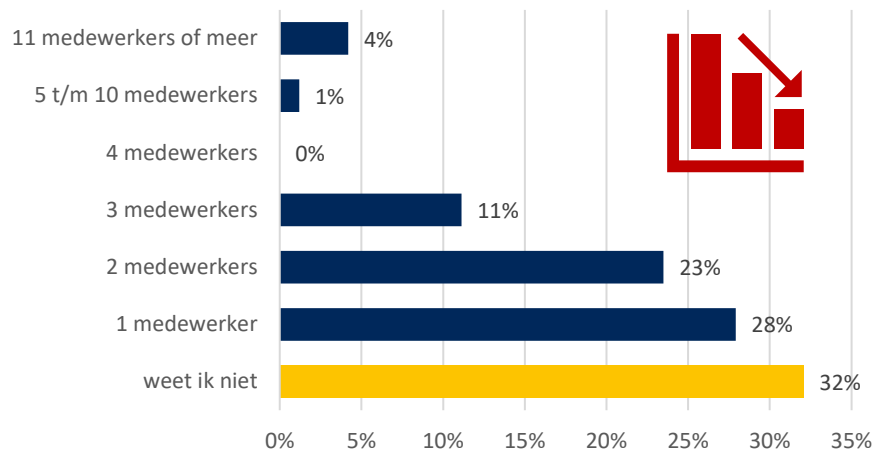
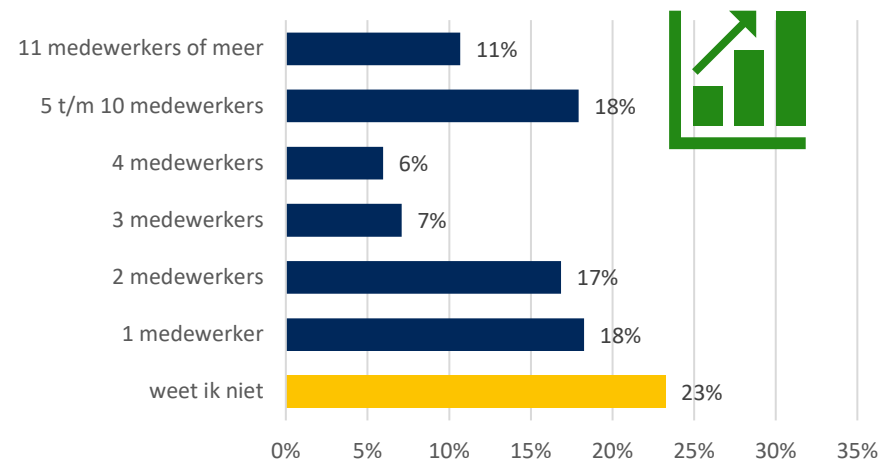
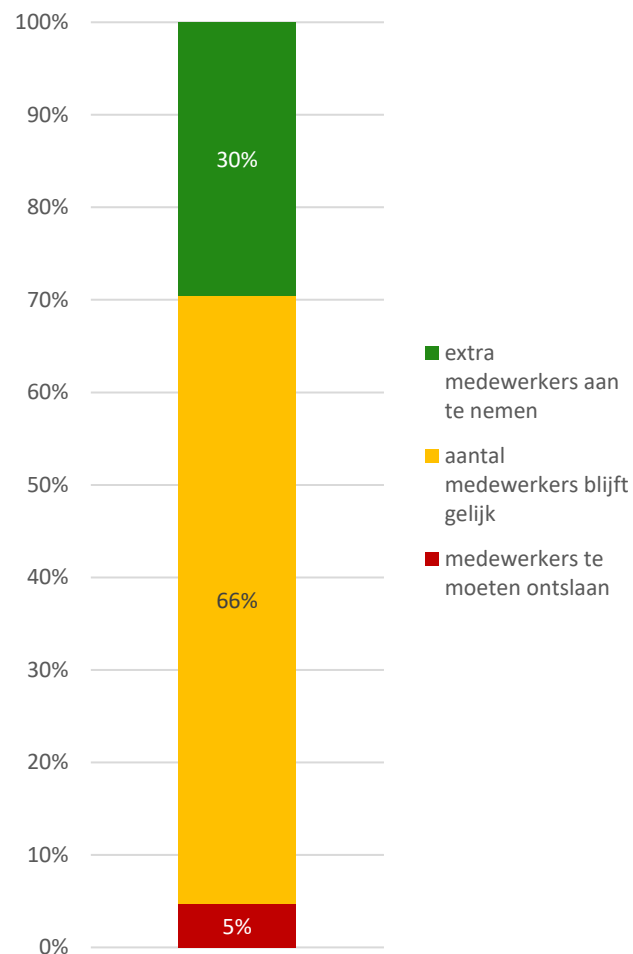

- Een vijfde van de ondernemers geeft aan dat het aantal medewerkers binnen de onderneming ten opzichte van maart 2020 is afgenomen (ook bij de derde meting was dit 20%). Daar staat tegenover dat het aantal ondernemingen waarbij het personeelsbestand groeide, sterk is gestegen van 14% in de derde meting naar 23% in deze meting van maart 2021.
- Ondernemingen in de horeca noemen vaak dat het aantal medewerkers is gedaald (60%), maar ook in de sport en recreatie (42%) en de overige dienstverlening (37%) is dit relatief vaak het geval. Een stijging van het aantal medewerkers komt vaak voor in de informatie en communicatie (58%), bouw en installatie (35%) en groothandel (34%). Vooral bij de ondernemingen met meer dan 25 medewerkers is het aantal medewerkers relatief vaak gegroeid (39%).

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid – verwachting komende halfjaar

Welke gevolgen verwacht u van de coronacrisis op de werkgelegenheid binnen uw onderneming voor het komende halfjaar? Ik verwacht ...

(basis: ondernemingen met personeel; n=653 – meerdere antwoorden mogelijk)

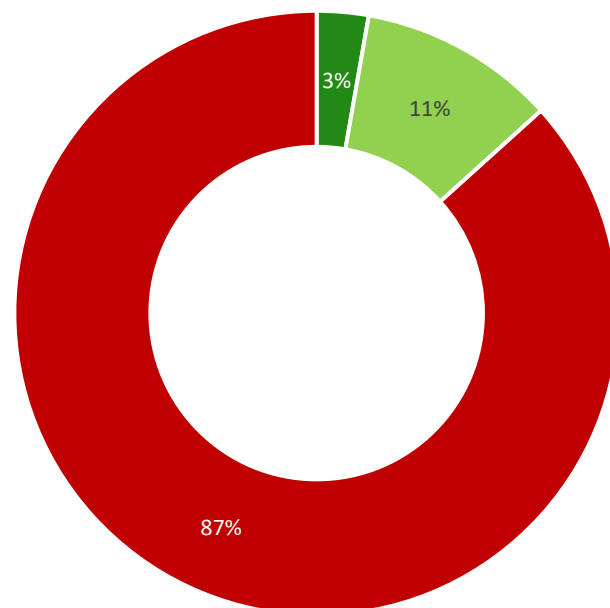

- Kijkend naar de toekomst zijn er meer ondernemingen die verwachten te zullen groeien (30%) dan ondernemers die verwachten dat ze medewerkers moeten ontslaan (5%). Bij de voorgaande meting waren deze percentages nog respectievelijk 13% en 14%.
- De ondernemingen met meer dan 50 medewerkers geven relatief vaak aan (57%) extra medewerkers te zullen aannemen.
- 38% van de ondernemingen in de zakelijke dienstverlening en 42% van de groothandelondernemingen verwachten extra medewerkers aan te zullen nemen. Ook de horeca gaat relatie vaak op zoek naar nieuw/meer personeel (49%).
- Daar waar de ondernemingen groei of krimp in het personeelsbestand verwachten, gaat dit veelal om aantallen van minder dan 5 medewerkers.

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid

Overweegt u vanwege de coronacrisis weer in loondienst te gaan?

(basis: alle zzp'ers; n=104)

■ ja, ik overweeg volledig in loondienst te gaan ■ ja, ik overweeg gedeeltelijk in loondienst te gaan ■ nee, ik blijf zzp'er

3% van de zzp'ers overweegt weer volledig in loondienst te gaan

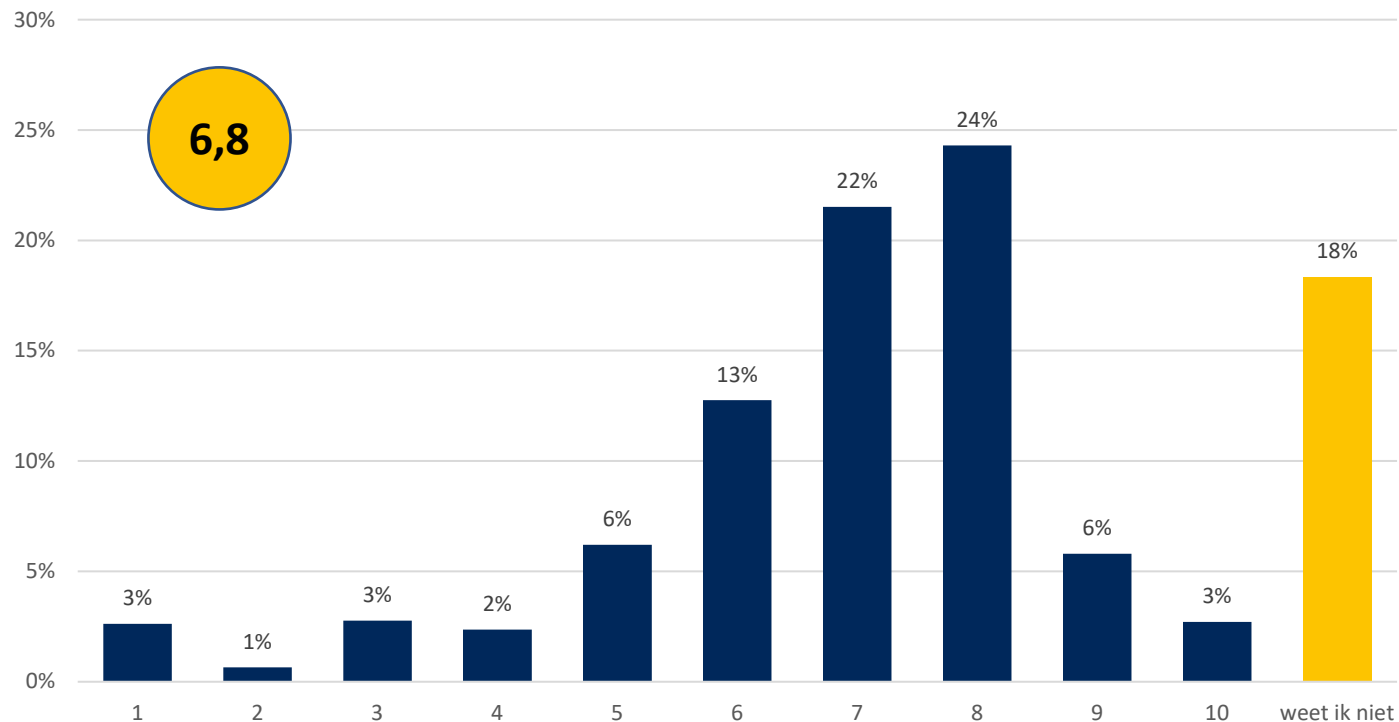
- Van de zzp'ers overweegt bijna 15% in de toekomst weer (gedeeltelijk) in loondienst te gaan. Dit percentage is duidelijk lager dan in november 2020; toen overwoog nog 20% weer (gedeeltelijk) in loondienst te gaan. Het percentage dat overweegt om weer volledig in loondienst te gaan is vergelijkbaar (was 4% in november 2020).

2.3 Beoordeling hulpmaatregelen

De overheid heeft hulpmaatregelen ingesteld om ondernemers steun te bieden tijdens de coronacrisis.

Met welk rapportcijfer beoordeelt u deze hulpmaatregelen in het algemeen?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

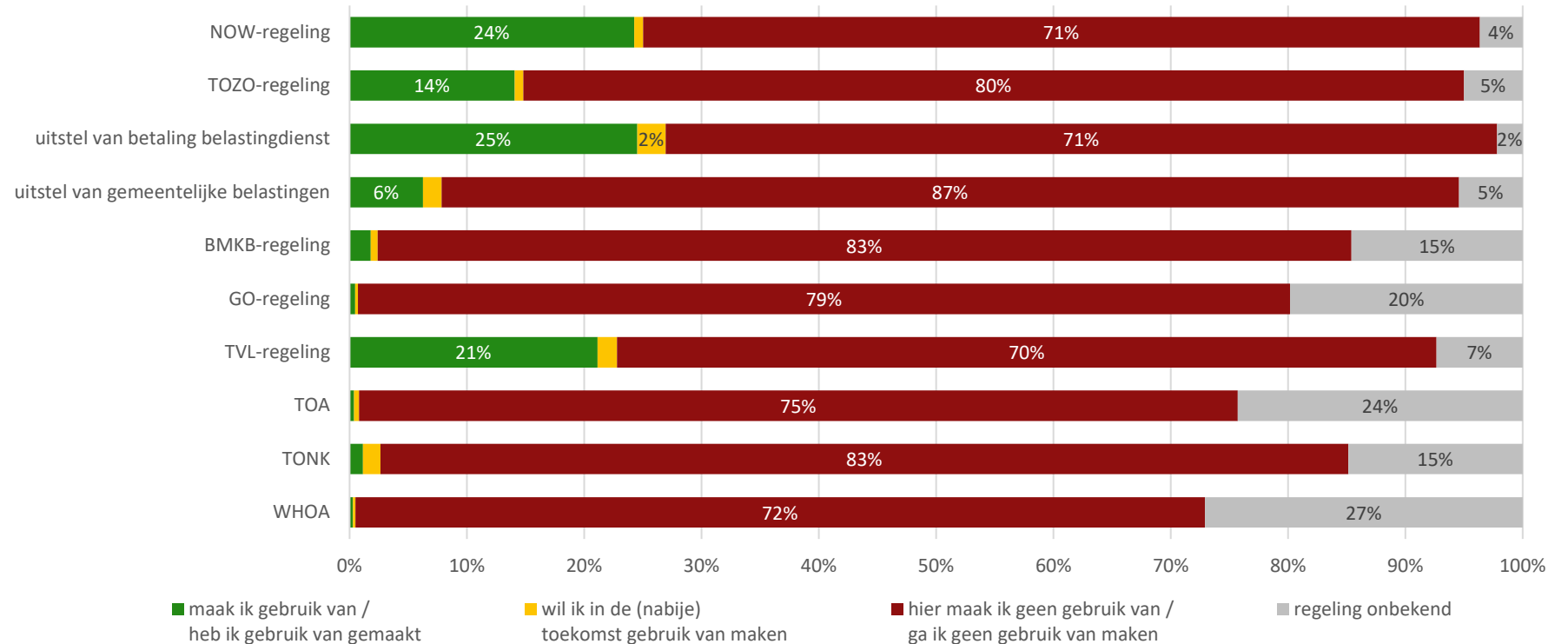
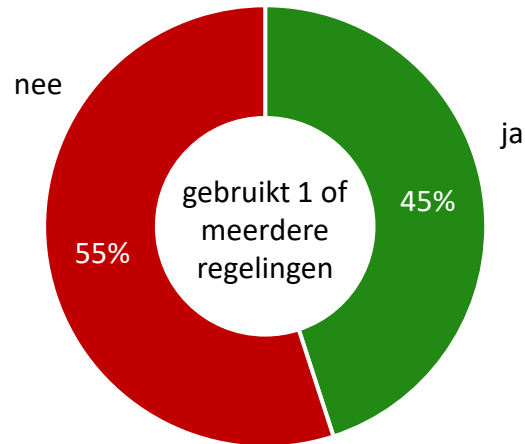

- De waardering voor de hulpmaatregelen lijkt iets af te nemen. Waar ondernemers nu een gemiddeld rapportcijfer van 6,8 geven, lag dat in november 2020 nog op een 7,1. 15% van de ondernemers geeft de hulpmaatregelen een onvoldoende. De waardering van ondernemingen die gebruikgemaakt hebben van de economische hulpmaatregelen is redelijk vergelijkbaar (6,7) met die van de ondernemingen die er geen gebruik van hebben gemaakt (6,9).

2.3 Beoordeling hulpmaatregelen

Maakt u gebruik van de volgende beschikbare maatregelen?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

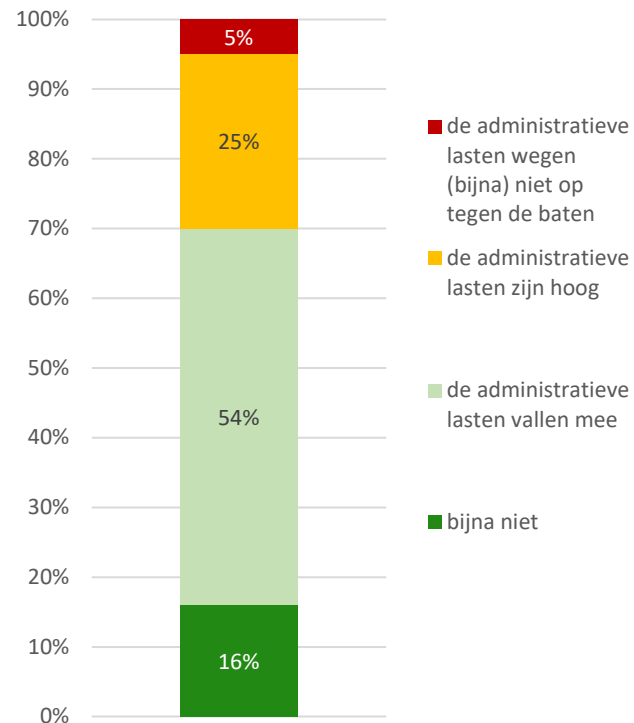

- Het gebruik van de regelingen neemt geleidelijk af; waar in november 2020 nog bijna de helft (51%) van de ondernemers in Overijssel gebruikmaakte van 1 of meerdere van de beschikbare regelingen, is dat nu in mei 2021 nog 45%. Van de beschikbare regelingen wordt het meest gebruikgemaakt van de uitstel van betalingen aan de belastingdienst, de NOW-regeling en de TVL regeling.
- Met name het gebruik van de NOW-regeling neemt af (was 34%), maar hier staat tegenover dat nu 21% van de ondernemingen gebruikmaakt van de TVL-regeling (was 9%).

2.3 Beoordeling hulpmaatregelen

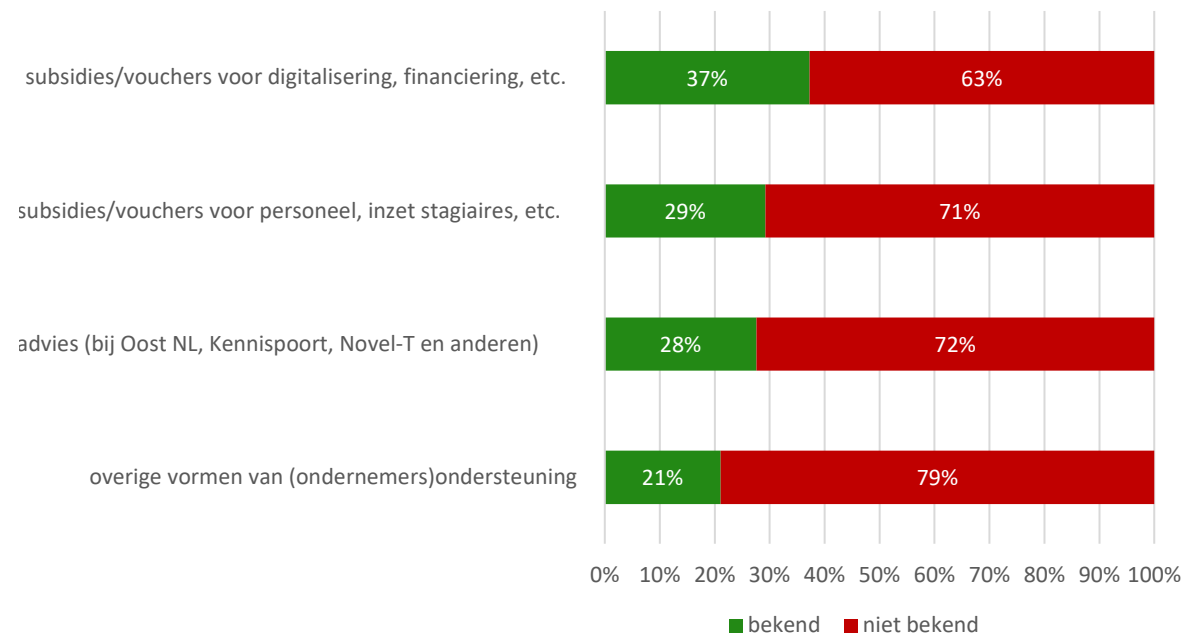
In hoeverre ervaart u administratieve lasten bij de aanvraag, toekenning en verantwoording van de hulpmaatregelen?

(basis: ondernemingen die gebruikmaken van een hulpmaatregel; n=341)

Welke van deze vormen van ondersteuning van of namens de provincie Overijssel kent u?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

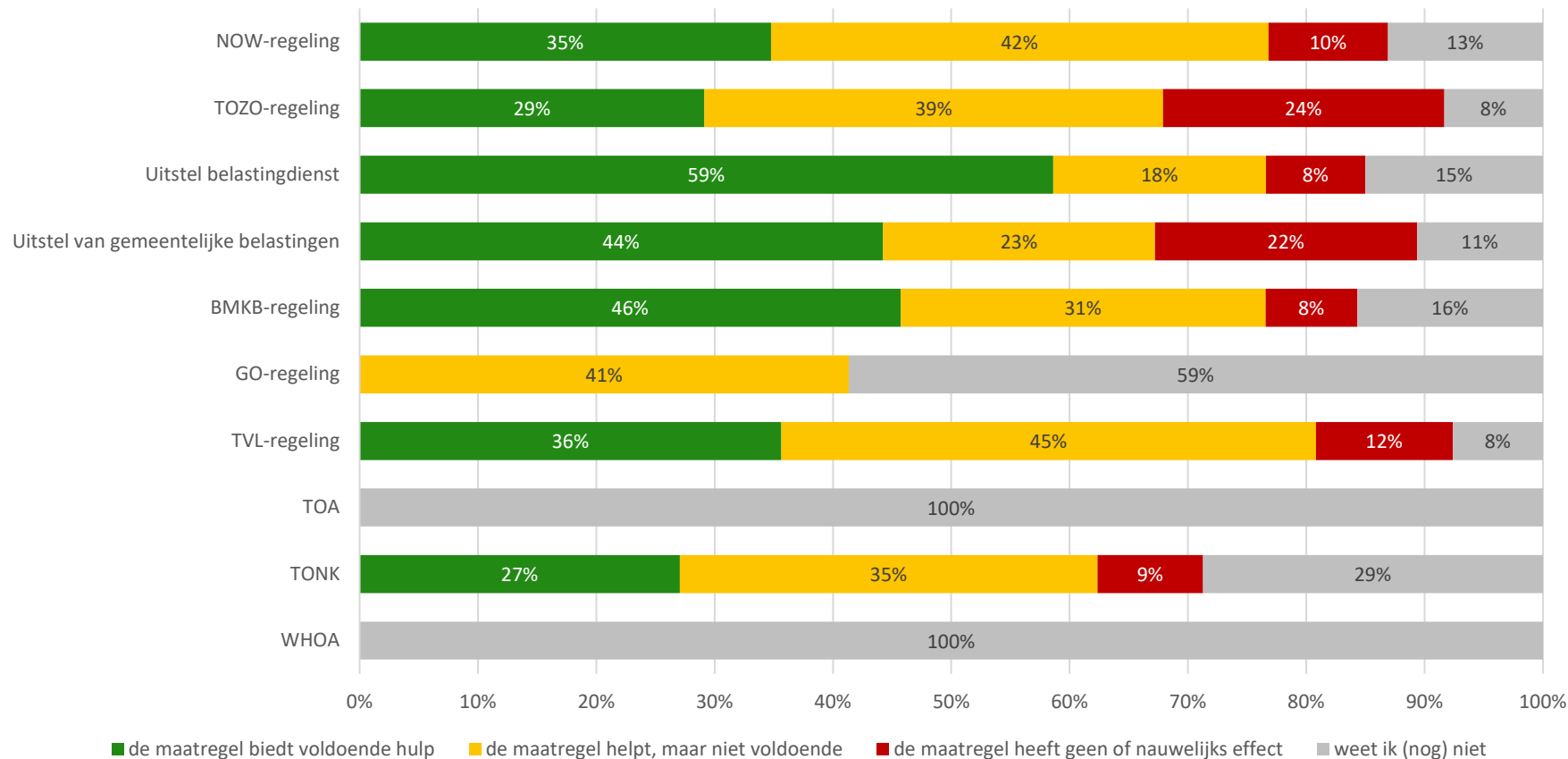

- Een ruime meerderheid van de ondernemers die gebruikmaakt van de economische hulpmaatregelen lijkt niet teveel administratieve lasten te ervaren bij de aanvraag, toekenning of verantwoording van de hulpmaatregelen. 70% van deze ondernemers vindt dat het meevalt of ervaart bijna geen administratieve lasten. Voor 5% geldt dat deze lasten zo hoog zijn, dat ze bijna niet opwegen tegen de baten.
- Aan de ondernemers is gevraagd of zij bekend zijn met hulpmaatregelen van de provincie. Bijna de helft (48%) van de ondernemingen kent geen van de ondersteunende maatregelen van de Provincie. Daar waar men wel regelingen kent, kent men vooral de subsidies en vouchers voor onder andere digitalisering en financiering.

2.4 Effectiviteit hulpmaatregelen

In hoeverre biedt deze maatregel u de hulp die u nodig heeft?

(basis: ondernemingen die gebruikmaken van een hulpmaatregel; n=341)

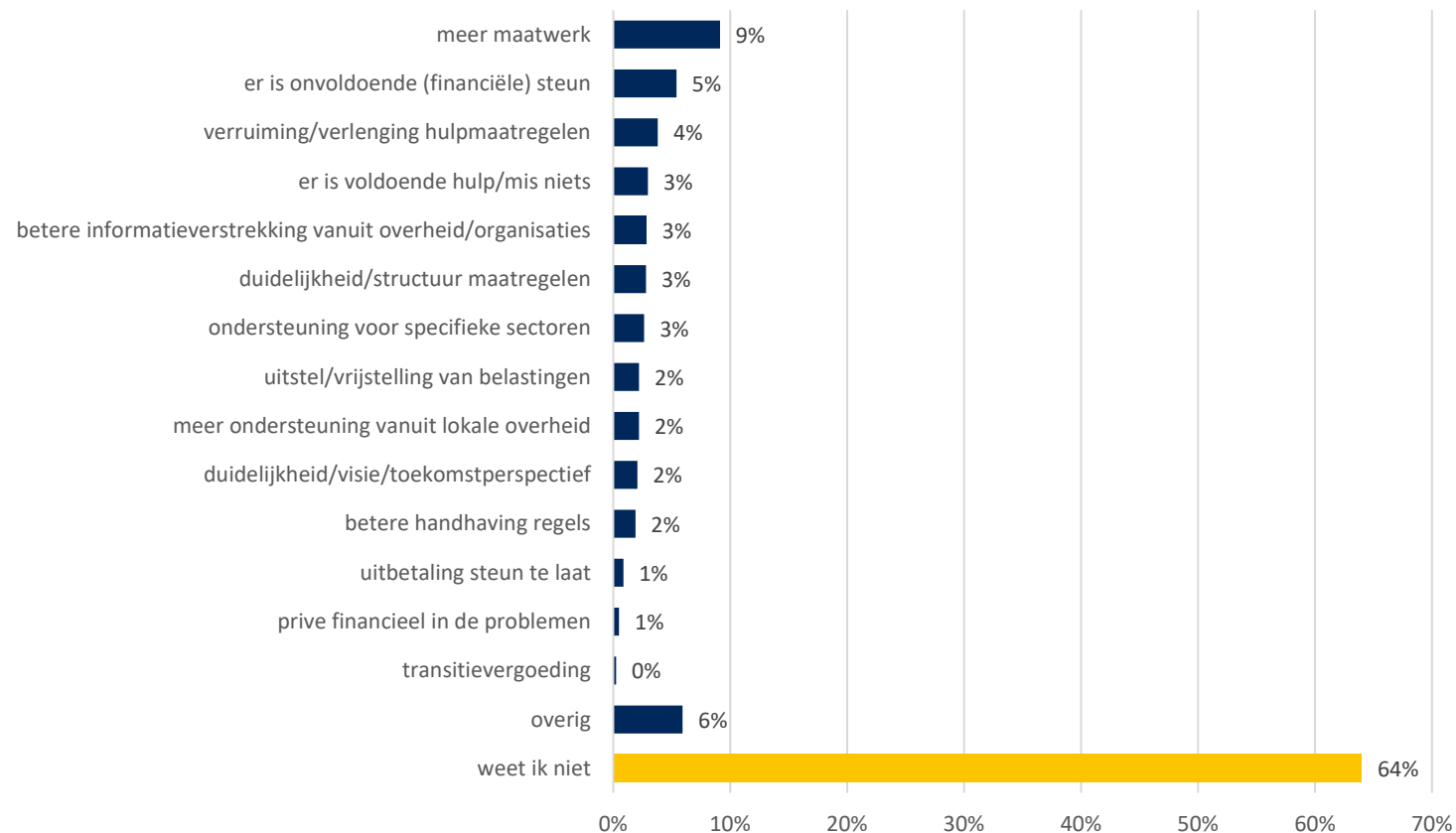

- Ondernemingen die gebruikmaken van een of meerdere verschillende economische hulpmaatregelen, zijn over het algemeen van mening dat de maatregelen wel helpen, maar in veel gevallen niet voldoende zijn. Dit geldt het minst voor de uitstel van de belastingdienst en de uitstel van gemeentelijke belastingen. Respectievelijk 59% en 44% van de gebruikers van deze regelingen vindt dat de maatregel voldoende helpt. Ook gebruikers van de BMKB-regeling zijn van mening dat deze goed helpt, maar hier wordt slechts beperkt gebruik van gemaakt.

2.5 Behoefte aan andere hulpvormen

Wat ontbreekt er in uw ogen in de maatregelen die er tot dit moment zijn getroffen?

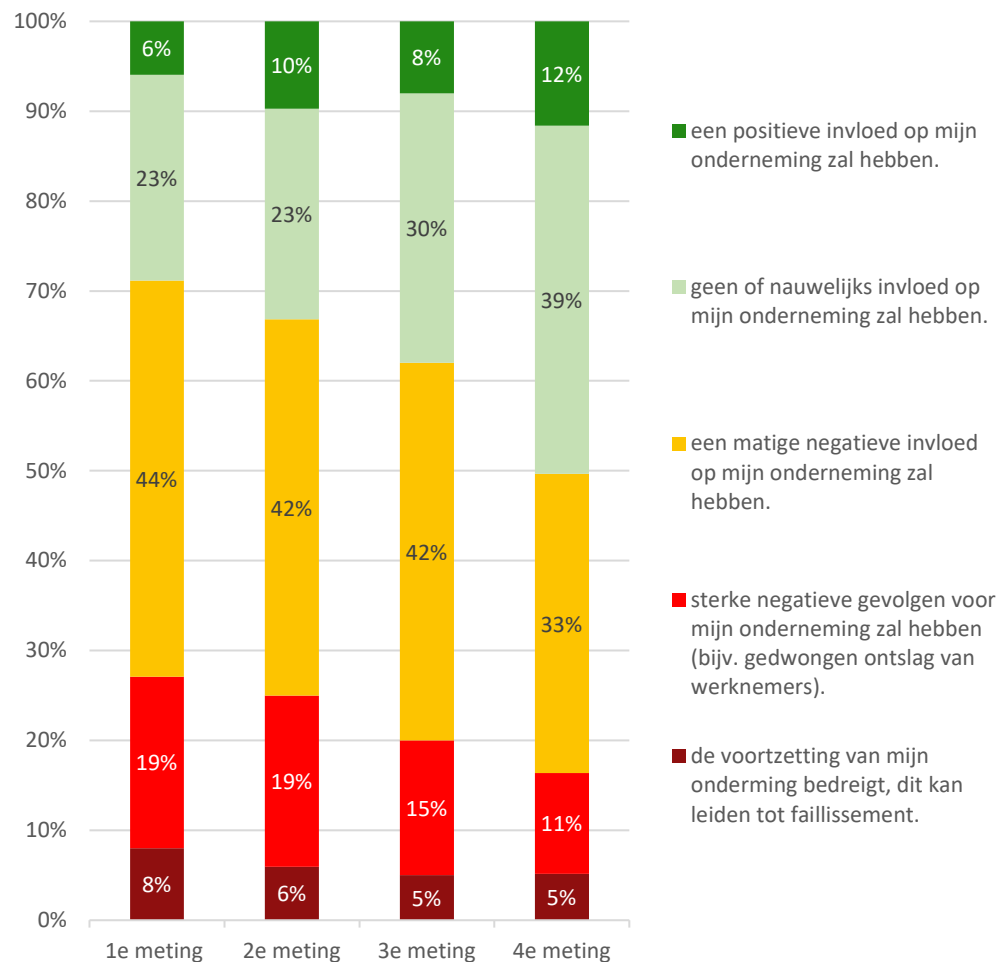
(basis: alle ondervraagden; n=757 – meerdere antwoorden mogelijk)

- Bijna twee derde van de ondernemers kan geen maatregelen noemen die zij missen. Daar waar men wel iets mist, gaat het vooral om het ontbreken van maatwerk, maar ook om het onvoldoende zijn van de geboden (financiële) steun.
- Hiernaast is men op zoek naar verruiming van de hulpmaatregelen, maar ook naar betere informatievoorziening rondom de maatregelen en meer duidelijkheid en structuur.

2.6 Verwachte gevolgen coronacrisis

Ik verwacht dat de coronacrisis ...
(basis: alle ondervraagden; n=757)

- **Minder dan de helft van de ondernemingen verwacht nog dat de coronacrisis een negatieve invloed op de onderneming zal hebben**

De groep ondernemers die negatieve gevolgen van de coronacrisis verwacht te ondervinden in de toekomst, is nu in mei 2021 gedaald naar 49%, waar dat een jaar eerder in het begin van de coronacrisis nog voor 81% van de ondernemingen gold. Inmiddels denkt 39% van de ondernemers dat de coronacrisis geen of nauwelijks invloed op de onderneming zal hebben en 12% verwacht zelfs een positieve invloed. Toch is er ook nog een groep (5% van de ondernemers) die verwacht dat de coronacrisis er uiteindelijk voor kan zorgen dat het voortzetten van de onderneming ernstig bedreigd wordt. Hierin zijn grote verschillen tussen sectoren te zien: in de tabel op de volgende pagina blijkt dat het met name ondernemingen in de horeca (22%), sport- en recreatie (30%) en de informatie en communicatie (10%) zijn, die aangeven dat het voortzetten van de onderneming bedreigd wordt.

2.6 Verwachte gevolgen coronacrisis

Percentage ondernemers dat verwacht dat de coronacrisis de voortzetting bedreigt – naar branche

(in onderstaande tabellen zijn alle branches opgenomen waarvan er minimaal 20 ondernemingen aan het onderzoek hebben deelgenomen)

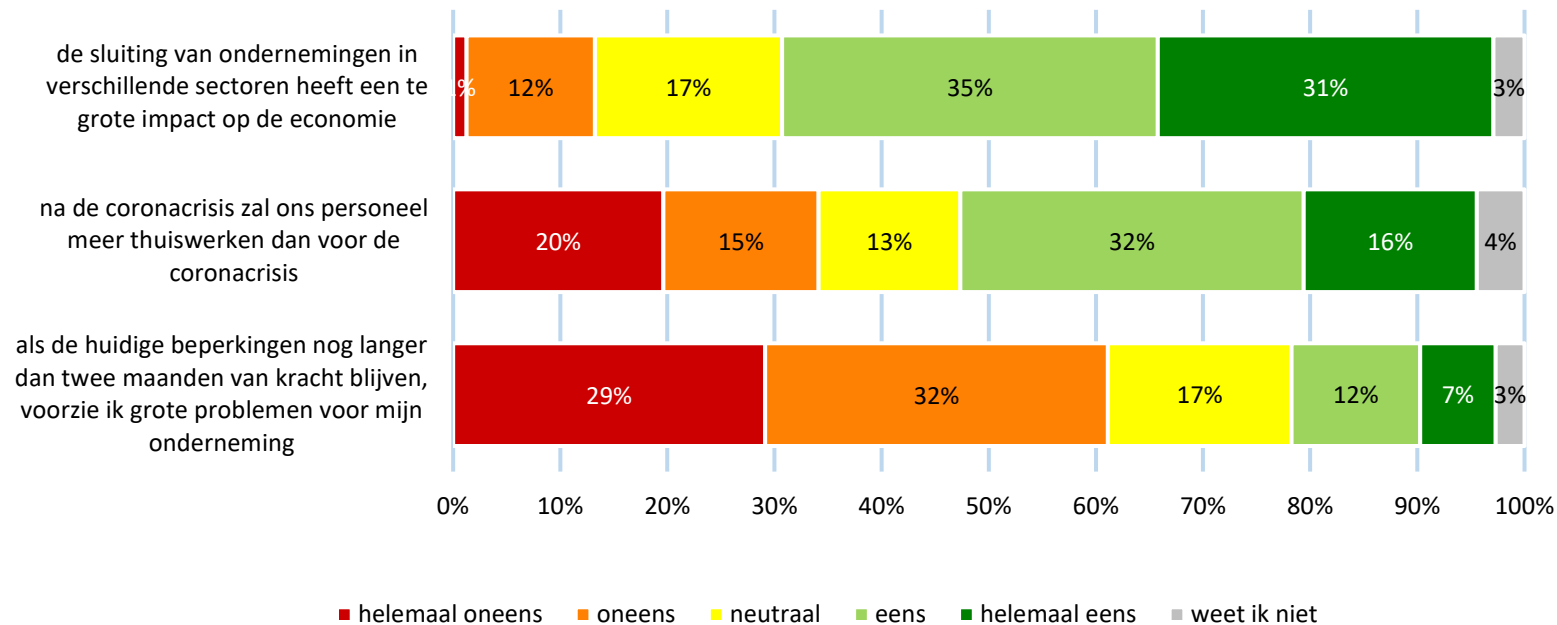
branche	n	%
industrie (SBI 10 tot 33)	84	1%
bouw en installatietechniek (SBI 41 tot 43)	84	1%
handel in en reparatie van auto's (SBI 45)	21	5%
groothandel (SBI 46)	64	3%
detailhandel (SBI 47)	199	3%
vervoer en opslag (SBI 49 tot 53)	21	5%
logies, maaltijd- en drankverstrekking (SBI 55 tot 56)	82	22%
informatie en communicatie (SBI 58 tot 63)	20	10%

branche	n	%
zakelijke dienstverlening (SBI 69 tot 82)	124	2%
zorg (SBI 86 tot 88)	26	4%
sport en recreatie (SBI 93)	28	30%
overige dienstverlening (SBI 94 tot 96)	41	7%

2.6 Verwachte gevolgen coronacrisis

In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?

(basis: alle ondervraagden; n=757)

- Tot slot zijn er nog een aantal stellingen aan de ondernemers voorgelegd. Zij zijn duidelijk van mening dat de algehele sluiting van ondernemingen in verschillende sectoren een te grote impact op de economie heeft.
- Overijssels ondernemingen zijn redelijk eensgezind over de impact van de sluiting van ondernemingen. Ruim twee derde is van mening dat deze maatregel van de overheid een te grote impact heeft gehad op de economie in Nederland.
- Over de stelling of er na de crisis meer thuisgewerkt zal worden dan voor de coronacrisis, zijn de meningen verdeeld. 35% van de ondernemers zegt dat dat niet het geval zal zijn, terwijl 48% aangeeft dat dat wel het geval is. Hier zijn logischerwijs grote verschillen waar te nemen tussen sectoren, omdat het niet in alle sectoren mogelijk is om thuis te werken.
- Als de huidige maatregelen van kracht blijven, zorgt dat bij een vijfde deel van de ondernemingen (19%) voor grote problemen. Een meerderheid geeft echter aan dat dat niet tot grote problemen voor de onderneming zal zorgen.

3. Achtergrondkenmerken

3. Achtergrondkenmerken

Aan het ondernemerspanel hebben de volgende ondernemers deelgenomen.

aantal medewerkers	n	%
geen (zzp'er / zelfstandige)	104	14%
1 medewerker	33	4%
2 t/m 5 medewerkers	124	16%
6 t/m 10 medewerkers	139	18%
11 t/m 25 medewerkers	165	22%
26 t/m 50 medewerkers	94	12%
51 t/m 250 medewerkers	77	10%
meer dan 250 medewerkers	21	3%
totaal	757	100%

regio	n	%
Regio Zwolle	352	47%
Regio Twente	326	43%
Regio Deventer	79	10%
totaal	757	100

3. Achtergrondkenmerken

Aan het ondernemerspanel hebben de volgende ondernemers deelgenomen.

branche	n	%
landbouw, bosbouw en visserij (SBI 1 tot 3)	16	2%
delfstoffen, nutsbedrijven (SBI 6 tot 9)	2	0%
industrie (SBI 10 tot 33)	84	11%
bouw en installatietechniek (SBI 41 tot 43)	84	11%
handel in en reparatie van auto's (SBI 45)	21	3%
groothandel (SBI 46)	64	8%
detailhandel (SBI 47)	109	14%
vervoer en opslag (SBI 49 tot 53)	21	3%
logies, maaltijd- en drankverstrekking (SBI 55 tot 56)	82	11%
informatie en communicatie (SBI 58 tot 63)	20	3%

branche	n	%
financiële instellingen (SBI 64 tot 66)	4	1%
onroerend goed (SBI 68)	6	1%
zakelijke dienstverlening (SBI 69 tot 82)	124	16%
onderwijs, openbaar bestuur en overheid (SBI 84 tot 85)	13	2%
zorg (SBI 86 tot 88)	26	3%
cultuur (SBI 91)	12	2%
sport en recreatie (SBI 93)	23	3%
overige dienstverlening (SBI 94 tot 96)	41	5%
anders	5	1%
totaal	757	100%

Right Marktonderzoek

Emmawijk 55

8011 CN ZWOLLE

www.rightmarktonderzoek.nl